พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม

นิตยา กออิสรานุภาพ, พย.ม.[*], เนาวรัตน์ สิงห์สนั่น, พย.ม.[*a]

บทคัดย่อ

วิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 550 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และ 2) แบบสอบถามพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.45, SD=0.06) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกตัญญู กตเวที มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.58, SD=0.06) ส่วนด้านอื่นๆ มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ด้านระเบียบวินัย ($\bar{X}$=4.43, SD=0.06) ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ ($\bar{X}$=4.43, SD=0.25) ด้านความสามัคคี ($\bar{X}$=4.45, SD=0.09) ด้านความเสียสละ ($\bar{X}$=4.31, SD=0.27) ด้านความมีสัจจะ ($\bar{X}$=4.49, SD=0.06) และด้านเจตคติต่อวิชาชีพ ($\bar{X}$=4.44, SD=0.18) ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนและนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรฯ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา

คำสำคัญ: พฤติกรรมจริยธรรม; นักศึกษาพยาบาล

[*] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
[a] Corresponding author: เนาวรัตน์ สิงห์สนั่น Email: naovarat@smnc.ac.th
รับบทความ: 28 เม.ย. 69; รับบทความแก้ไข: 18 พ.ค. 69; ตอบรับตีพิมพ์: 18 พ.ค. 69; ตีพิมพ์ออนไลน์: 30 ส.ค. 69

Ethical Behavior among Nursing Students at Srimahasarakham Nursing College

Nittaya Kor-issaranuphab, M.N.S.[*], Naovarat Singsanun, M.N.S.[a]**

Abstract

This descriptive research aimed to examine levels of ethical behaviors of nursing students at Srimahasarakham Nursing College. Samples consisted of 550 undergraduate nursing students enrolled in the Bachelor of Nursing Science program from the first to the fourth year. Research instruments included 1) a demographic data questionnaire and 2) an ethical behavior questionnaire for nursing students developed through literature reviews. Data were analyzed using percentages, means, and standard deviations.

Results revealed that the overall mean score of ethical behaviors among nursing students was at a high level ($\bar{X}$=4.45, SD=0.06). When considering each domain, gratitude showed the highest average score, at the highest level ($\bar{X}$=4.58, SD=0.06). The remaining domains were all at a high level, including discipline ($\bar{X}$=4.43, SD=0.06), responsibility ($\bar{X}$=4.43, SD=0.25), unity ($\bar{X}$=4.45, SD=0.09), altruism ($\bar{X}$=4.31, SD=0.27), honesty ($\bar{X}$=4.49, SD=0.06), and attitudes toward the profession ($\bar{X}$=4.44, SD=0.18). The findings can be used as baseline data for developing teaching and learning strategies and can be used as a guideline for organizing extracurricular activities aimed at enhancing students' ethical behaviors.

Keywords: Ethical behavior; Nursing students

[*] Assistant Professor, Srimahasarakham Nursing College, Faculty of Nursing, Praboromrajchanok Institute
[a] Corresponding author: Naovarat Singsanun Email: naovarat@smnc.ac.th
Received: Apr. 28, 26; Revised: May 18, 26; Accepted: May 18, 26; Published Online: Aug. 30, 26

บทนำ

สังคมไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับความไม่เข้าใจกันระหว่างความคิดและการกระทำของคนสองวัยที่ต่างกัน คือคนในช่วงวัยรุ่น ตั้งแต่ 12-20 ปี ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในช่วงวัยเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจนถึงระดับปริญญาตรี กับคนที่อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ที่มีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป ที่รับบทบาทเป็น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และครูผู้สอนในสถานศึกษา โดยคนในสองวัยนี้จะมีปฏิสัมพันธ์กันในด้านต่างๆ อยู่ตลอดเวลา แต่ด้วยมุมมองที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความไม่เข้าใจกันในเรื่องต่างๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาตั้งแต่เล็กน้อยจนถึงระดับรุนแรง จากมุมมองที่แตกต่างและการมีทัศนคติไม่ตรงกัน อาจส่งผลต่อความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างวัย และหากไม่มีการปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านี้อาจจะส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับลูก อาจารย์กับลูกศิษย์ สาเหตุต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นอาจจะเกิดจากพฤติกรรมจริยธรรมของวัยรุ่นที่มีการแสดงออกที่ไม่สอดคล้องกับความคิดของตน และในบริบทของสังคมไทยที่มีระบบอาวุโสการให้ความเคารพผู้ใหญ่ และผู้เยาว์ควรแสดงความอ่อนน้อมมีสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโสกว่า[1]

พยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีบทบาทสำคัญในระบบสุขภาพ มีบทบาทสำคัญในการดูแล ส่งเสริม ป้องกันและฟื้นฟูสุขภาพของบุคคลครอบครัวและชุมชน การปฏิบัติการพยาบาลไม่เพียงอาศัยความรู้และทักษะทางวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังต้องคำนึงถึงหลักคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อให้การพยาบาลเป็นไปอย่างเหมาะสมมีคุณภาพและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์[2,3] พฤติกรรมทางจริยธรรมจึงนับเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการ รวมถึงการธำรงไว้ซึ่งเกียรติและมาตรฐานของวิชาชีพและพึงปฏิบัติตามมาตรฐานทางการพยาบาลอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ กฎหมายต่างๆ รวมถึงจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อให้ตนเองและผู้รับบริการปลอดภัย ในปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการแพทย์ ปัญหาสุขภาพและความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีความซับซ้อนมากขึ้นส่งผลให้พยาบาลต้องเผชิญกับข้อขัดแย้งทางจริยธรรมในการปฏิบัติงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และมีแนวโน้มที่ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพถูกฟ้องร้อง ร้องเรียนด้านจริยธรรมมากขึ้น และในสถานการณ์ปัจจุบันมีการเผยแพร่สื่อข่าวสารต่างๆ ที่แสดงว่าพยาบาลมีพฤติกรรมที่แสดงออกด้านจริยธรรมไม่เหมาะสม เช่น การใช้คำพูด การแสดงกิริยาที่ไม่ให้เกียรติผู้ป่วย การขาดความรับผิดชอบ การไม่เคารพสิทธิผู้ป่วยหรือการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับหลักวิชาชีพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการศึกษาและส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมอย่างจริงจัง ซึ่งจริยธรรมกับวิชาชีพการพยาบาลเป็นที่แยกจากกันไม่ได้[3-5] นักศึกษาพยาบาลในฐานะผู้ที่กำลังเตรียมเข้าสู่วิชาชีพ จำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากระยะเวลาการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาเป็นช่วงสำคัญของการสร้างอัตลักษณ์ทางวิชาชีพ การเผชิญสถานการณ์จริงในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลย่อมมีความท้าทายทั้งด้านวิชาการ จิตใจและคุณธรรม ซึ่งอาจส่งผลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมในการดูแลผู้ป่วย หากนักศึกษามีความเข้าใจและยึดมั่นในหลักจริยธรรม ก็จะสามารถดำเนินการพยาบาลได้อย่างเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคม

พยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติโดยใช้ศาสตร์และศิลป์ในการดูแลสุขภาวะของผู้รับบริการอย่างเป็นองค์รวม รวมถึงการทำงานร่วมกับสหสาขาวิชาชีพและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม มีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้มีความรอบรู้และมีสมรรถนะทางการพยาบาล สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพใฝ่รู้และเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ รวมถึง

การมีคุณธรรม จริยธรรม ตามอัตลักษณ์คุณธรรมตามที่กำหนด คือ วินัย หน้าที่ สามัคคี เสียสละ สัจจะ กตเวที ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการสนับสนุนให้นักศึกษามีความพร้อมทั้งด้านวิชาการและคุณธรรมก่อนก้าวเข้าสู่การประกอบวิชาชีพพยาบาลอย่างมีคุณภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และอัตลักษณ์บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก มากำหนดเป็นพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านระเบียบวินัย 2) ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ 3) ด้านความสามัคคี 4) ด้านความเสียสละ 5) ด้านความมีสัจจะ 6) ด้านกตเวที และ 7) ด้านเจตคติต่อวิชาชีพ โดยประเมินพฤติกรรมจริยธรรมตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ก (Kohlberg)[6] ที่กล่าวว่าพฤติกรรมทางจริยธรรมที่แสดงออกของบุคคล ขึ้นอยู่กับช่วงวัยและการใช้ความคิดของบุคคล ที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินความถูกต้องเหมาะสม และนำไปสู่การยึดถือปฏิบัติในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อเป็นการได้รับประโยชน์แห่งตนในการประพฤติปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา

ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาศาสตรบัณฑิตทุกคนที่ศึกษาที่วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 550 คน การวิจัยครั้งนี้ศึกษากับประชากรนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคามทุกคน

เครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากการทบทวนเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แบบสอบถาม 2 ส่วน คือ

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม
2. แบบสอบถามพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล

การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี และเกรดเฉลี่ยสะสม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและนำผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และอัตลักษณ์บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก มากำหนดเป็นพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านระเบียบวินัย 2) ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ 3) ด้านความสามัคคี

4) ด้านความเสียสละ 5) ด้านความมีสัจจะ 6) ด้านกตัญญูกตเวที และ 7) ด้านเจตคติต่อวิชาชีพ จำนวน 31 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด โดยเลือกตอบเพียงข้อเดียวที่ตรงกับความคิดเห็นในข้อคำถามนั้น มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

พฤติกรรมจริยธรรม	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
ปฏิบัติในประเด็นนั้นเป็นประจำ	5 คะแนน	1 คะแนน
ปฏิบัติในประเด็นนั้นบ่อยครั้ง	4 คะแนน	2 คะแนน
ปฏิบัติในประเด็นนั้นเป็นบางครั้ง	3 คะแนน	3 คะแนน
ปฏิบัติในประเด็นนั้นนานๆ ครั้ง	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติในประเด็นนั้นเลย	1 คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย ของคะแนนคำถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรม แบ่งเกณฑ์เป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมจริยธรรมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมจริยธรรมระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.59 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมจริยธรรมระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมจริยธรรมระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมจริยธรรมระดับน้อยที่สุด

เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยใช้เกณฑ์การหาดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Item objective congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ค่า IOC เท่ากับ 0.8 นำมาปรับแก้และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน 30 ราย จากนั้นนำแบบวัดความสามารถชุดที่ 1 และชุดที่ 2 และคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8 ทั้ง 2 ชุด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ผู้วิจัยดำเนินการทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ในการดำเนินการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัย นำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุง ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบแล้ว มาตรวจสอบความสมบูรณ์ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลโดยผู้วิจัยมีการพิทักษ์สิทธิตลอดกระบวนการวิจัย ผ่านการอนุมัติจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม เลขที่ IRB SNC38/2568 เมื่อผ่านการอนุมัติจริยธรรมผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียด และดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยตามความสมัครใจ และทำลายข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการวิจัย ไม่เปิดเผยข้อมูลใดๆ และนำข้อมูลภาพรวมไปอภิปรายเผยแพร่ จะนำเสนอข้อมูลทางวิชาการเท่านั้น ในขณะที่เข้าร่วมการวิจัย เมื่อผู้เข้าร่วมไม่สะดวกที่จะเข้าร่วม สามารถบอกยุติการให้ความร่วมมือในขั้นตอนใดๆ ของการวิจัย และขอข้อมูลกลับได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องบอกเหตุผล เมื่อผู้เข้าร่วมปฏิเสธจะไม่มีผลใดๆ ต่อการเรียน ผู้วิจัยอธิบายข้อมูลและเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยและให้เวลาในการคิดทบทวนก่อนตัดสินใจให้คำตอบด้วยความสมัครใจ และลงนามยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 94.18 มีอายุระหว่าง 18-22 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 20.16 ปี มีเกรดเฉลี่ยสะดสมอยู่ระหว่าง 2.40-3.98 ค่าเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยสะสมเท่ากับ 3.35

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 4.45 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าคะแนนมากที่สุด 3 ลำดับแรกได้แก่ ด้านกตัญญู กตเวที ด้านความมีสัจจะ และด้านความสามัคคี ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 4.58, 4.49 และ 4.45 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ด้านความเสียสละ มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 4.31 ดังตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาตามชั้นปีพบว่า ชั้นปี 4 มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 4.52 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมและรายด้าน (n=550)

พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา	$\bar{x}$	SD	ระดับพฤติกรรม
1) ด้านระเบียบวินัย	4.43	0.06	มาก
2) ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่	4.43	0.25	มาก
3) ด้านความสามัคคี	4.45	0.09	มาก
4) ด้านความเสียสละ	4.31	0.27	มาก
5) ด้านความมีสัจจะ	4.49	0.06	มาก
6) ด้านกตัญญู กตเวที	4.58	0.06	มากที่สุด
7) ด้านเจตคติต่อวิชาชีพ	4.44	0.18	มาก
ภาพรวม	**4.45**	**0.06**	**มาก**

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามชั้นปี (n=550)

พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา	$\bar{x}$	SD	ระดับพฤติกรรม
นักศึกษาชั้นปีที่ 1	4.20	0.28	มาก
นักศึกษาชั้นปีที่ 2	4.33	0.18	มาก
นักศึกษาชั้นปีที่ 3	4.37	0.06	มาก
นักศึกษาชั้นปีที่ 4	4.52	0.09	มากที่สุด

การอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม มีพฤติกรรมจริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 สอดคล้องกับการศึกษาของ วัชรา สุขแท้ และคณะ[7] ศึกษาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล พบว่าพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลภาพรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับการศึกษาของ นภัสกรณ์ วิทฑูรเมธา และคณะ[8] ศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พบว่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจริยธรรมโดยรวมของนักศึกษา เป็นระดับจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์ ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้น 5 เมื่อพิจารณาตามชั้นปีพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 4.52 สะท้อนให้เป็นได้ว่า วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ได้มีการปลูกฝังพฤติกรรมด้านจริยธรรมผ่านการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรฯ และมีคุณธรรม จริยธรรม ตามอัตลักษณ์คุณธรรมตามที่สถาบันกำหนด อีกทั้งยังมีแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีการสอดแทรกเรื่องจริยธรรมรวมถึงแนวทางการตัดสินใจเชิงจริยธรรมทุกรายวิชา รวมถึงอาจารย์ผู้สอนที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในด้านการสอน การปฏิบัติงาน การดำรงชีวิตประจำวัน ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านกตัญญูกตเวที มีคะแนนเฉลี่ยพฤติรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ซึ่งหากนักศึกษาพยาบาลมีความกตัญญู จะทำให้มีคุณธรรม มีแรงจูใจ มีความเมตตา กรุณา มีสิ่งยึดเหนี่ยว ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพชีวิต มีภูมิคุ้มกันในตนเอง สามารถเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต[9] แสดงให้เห็นว่า วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม มีการส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมด้านกตัญญูกตเวทีจากการจัดกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่งผลให้นักศึกษามีการพฤติกรรมจริยธรรมด้านกตัญญูกตเวทีอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ พิมพ์พนิต ภาศรีและคณะ[9] ศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมความกตัญญูต่อสุขภาวะองค์รวมของนักศึกษาพยาบาล ผลการศึกษาพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมของนักศึกษาพยาบาลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านความเสียสละมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรรมน้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 อาจเนื่องมาจากการเรียนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีรายวิชาที่ต้องเรียนหลายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

มีภาระงานด้านการเรียนต้องใช้เวลาในการเรียนการค้นคว้าการทำรายงานค่อนข้างมาก อีกทั้งยังมีกิจกรรมของวิทยาลัยฯ ที่ต้องเข้าร่วมหลากหลายกิจกรรม มีการพักผ่อนค่อนข้างน้อย อาจส่งผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเสียสละ มีค่าเฉลี่ยคะแนนน้อยที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ นภัสกรณ์ วิฑูรเมธา และคณะ[8] ศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมที่มีค่าต่ำสุด คือด้านจิตสาธารณะ คำนึงถึงส่วนรวม และสังคม

ด้านระเบียบวินัย ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ ด้านความสามัคคี ด้านความมีสัจจะ และด้านเจตคติต่อวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมใกล้เคียงกันโดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 4.43-4.49 สะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสามมีพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของสถาบันต่างๆ ที่พบว่าพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับสูง/มาก[7,8,10]

ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า นักศึกษามีการประเมินพฤติกรรมจริยธรรมของตนเองค่อนข้างสูง ชี้ให้เห็นว่านักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมจริยธรรม ซึ่งการปฏิบัติการพยาบาลต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพและความเท่าเทียมกันของคุณค่าชีวิตมนุษย์[11] นักศึกษาในอนาคตคือผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล ควรมีการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมของตนเองให้เกิดความตระหนักอยู่ตลอดเวลา แม้ในยุคที่การสื่อสารและการเข้าถึงข้อมูลสะดวกรวดเร็ว อย่างไรก็ตามพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคม เนื่องจากสังคมยังมีความคาดหวังต่อวิชาชีพพยาบาลค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคาดหวังในเรื่องพฤติกรรมจริยธรรม ดังนั้นการปฏิบัติงานไม่เพียงแต่คำนึงถึงประสิทธิภาพของงานเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงความสำนึกในคุณค่าของจริยธรรมที่ปฏิบัติต่อผู้รับบริการควบคู่กันด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการจัดการเรียการสอน

นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมให้สูงขึ้น ควรส่งเสริมศักยภาพอาจารย์ในด้านการสอนจริยธรรม และการเป็นแบบอย่างที่ดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับรูปแบบการสอนหรือการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

1. กมล โพธิเย็น. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2566;21(1):46-59.
2. อัญชัญ วัฒนะพันธ์ศักดิ์, เสาวลักษณ์ ทรัพย์อาภรณ์. การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมทางการพยาบาล: ความไวทางจริยธรรม. วารสารสุขภาพและอาหารเชิงสร้างสรรค์. 2566;1(2):46-53.

3. สภาการพยาบาล. สมรรถนะผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก สาขาพยาบาลศาสตร์ หลักสูตรฝึกอบรมการพยาบาลขั้นสูงระดับวุฒิบัตรและได้รับวุฒิบัตร/หนังสืออนุมัติแสดงความรู้ความชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์และการพยาบาลเฉพาะทางสาขาพยาบาลศาสตร์ [อินเตอร์เน็ต]. 2561 [เข้าถึงเมื่อ 2568 พฤศจิกายน 16]. เข้าถึงได้จาก: https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/004.pdf
4. วิภาพร เตชะสรพัส. พฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลและบรรยากาศจริยธรรมในสถานที่ทำงานตามการรับรู้ของพยาบาลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่. วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมล้านนา. 2560;7(1):54-66.
5. พรศิริ พันธสี, เจตจรรยา บุญญกูล. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและการปฏิบัติตามกฎหมายในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. วารสารพยาบาลสภากาชาดไทย. 2560;10(1):81-94.
6. Kohlberg L. Moral Stage and Moralization. The Cognitive Development Approach. New York: Holt Rinehart and Winston; 1976.
7. วัชรา สุขแท้, นลินี เกิดประสงค์, ศศิธร ซอเสียง. พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์. วารสารวิชาการแพทย์และสาธารณสุขเขตสุขภาพที่ 3. 2568;22(3):246-54.
8. นภัสกรณ์ วิฑูรเมธา, วารินทร์ บินโฮเซ็น, วิลาวรรณ เทียนทอง. พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต. วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต. 2565;16(1):83-101.
9. พิมพ์พนิต ภาศรี, กนกวรรณ หวนศรี, สรณ สุวรรณเรืองศรี, กาญจสุนภัส บาลทิพย์, อุมาพร ปุญญโสพรรณ. ผลของโปรแกรมการส่งเสริมความกตัญญูต่อสุขภาวะองค์รวมของนักศึกษาพยาบาล. รามาธิบดีพยาบาลสาร. 2565;28(1):143-57.
10. พระยิ่งสันต์ ฐานกโร (ศรีลาวุธ), นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ. การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมะขามสรรเสริญ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. วารสารมจร. มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์. 2564;7(2):183-92.
11. อริยา ดีประเสริญ, ศิริพร นันทเสนีย์, อันธิฌา สายบุญศรี. ผลของการบูรณาการจริยธรรมในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลต่อความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. 2565;18(3):123-37.